

Stranding van een gewone dolfijn *Delphinus delphis* te Heist

Jan Haelters

Op 25 februari strandde te Heist een levende gewone dolfijn *Delphinus delphis* (Linnaeus, 1758). Het dier was zeer verzwakt, en werd na assistentie van de brandweer van Knokke - Heist, en via bemiddeling van het Boudewijnpark van Brugge, opgehaald door personen van het gespecialiseerde opvang- en revalidatiecentrum van het Dolfinarium Harderwijk (Nederland).

De gewone dolfijn komt wereldwijd voor in tropische tot warme zeeën, en is één van de meest algemene tandwalvissen. Heel sporadisch komt het dier ook in de Noordzee terecht als dwaalgast. Voor de Belgische kust was het pas de 4e gerapporteerde stranding van deze soort deze eeuw. In 1937 spoelde een jong dier aan te Oostende, in 1984 spoelde een ontbonden kadaver aan in De Panne, en in 1986 werd een stervend mannetje uit de haven van Zeebrugge opgevist. Het dier van De Panne had een koord rond de staart, wat bijvangst als doodsoorzaak mogelijk maakt. Het dier van Zeebrugge zou aan een acute kwikvergiftiging gestorven zijn.

Delphi

Het dier van 25 februari ll., een fors mannetje van 2,12 m lang en 130 kg zwaar (!) werd Delphi gedoopt. Het had enkele diepe wonden op de flanken, en had zeer te lijden van spierstijfheid. In het Zeezoogdierenpark Harderwijk werd (en wordt) zeer hard gewerkt om het dier weer gezond te krijgen. Zo was er gedurende de eerste twee weken van de revalidatie constant (24h/24h) iemand in het bassin aanwezig om te vermijden dat het dier verdronk! Voor zo'n arbeidsintensieve bezigheden kan het dolfinarium beroep doen op een hele schare goed ingewerkte vrijwilligers (studenten van diervverzorgings-opleiding en diergeneeskunde). Stilaan verbetert de toestand van Delphi, maar er is nog een lange weg af te leggen vóór zelfs maar aan een eventuele vrijlating gedacht kan worden. Overigens worden op de wereld slechts enkele andere gewone dolfijnen in gevangenschap gehouden. Om ze te zien moet je wel een eind reizen; ze bevinden zich namelijk in Nieuw-Zeeland (4) en in San Diego Sea World (1). Dat laatste is ook een gestrand dier. Een bezoek aan het Zeezoogdierenpark van Harderwijk biedt dus een mooie gelegenheid om het dier in levenden lijve te zien

(natuurlijk heeft het park nog veel meer te bieden). In het revalidatiecentrum worden gestrande bruinvissen en dolfijnen uit Nederland, België, Duitsland en Noord-Frankrijk op een vakkundige manier opgevangen en verzorgd. Indien hun gezondheidstoestand dat toelaat, worden ze in Zeeland (Neeltje Jans) voorbereid op een vrijlating. Voor het ogenblik bevinden zich daar (in een met netten afgesloten drijvend ponton) twee jonge bruinvissen.

ASCOBANS

In verband met de bescherming van kleine walvisachtigen ondertekende België in 1992, als onderdeel van het verdrag van Bonn inzake de bescherming van de trekkende wilde diersoorten, het Verdrag ASCOBANS (Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic and North Seas). Door dat Verdrag verplicht België zich ertoe om bij te dragen tot het wetenschappelijk onderzoek en de bescherming van kleine walvisachtigen. Belangrijke punten van het Verdrag zijn monitoring van de populatiegrootte en -gezondheidstoestand, en de vermindering van vervuiling, interactie met visserij en verstoring. Op dode dieren moet een autopsie verricht worden, gevolgd door weefselsanalyses om pollutanten op te sporen. In het kader van het Verdrag werd een interventienetwerk zeevogels - zeezoogdieren opgericht (onder coördinatie van de BMM; Beheerseenheid van het Mathematisch Model Noordzee van het federale Ministerie van sociale zaken, volksgezondheid en leefmilieu). Bij BMM Oostende zijn voor levende gestrande dolfijnen permanent speciale opvang- en transportmiddelen aanwezig (met steun van het Dolfinarium Brugge en het Zeezoogdierenpark Harderwijk). Voor de bijgeroepen dierenarts is een eerste hulp-koffer beschikbaar (met steun van Bayer Animal Health).

Met dank aan Dr. Ron Kastelein (Zeezoogdierenpark Harderwijk) voor het nalezen van de tekst, voor aanvulling van de gegevens over Delphi, en natuurlijk voor de goede zorgen besteed aan Delphi.

Geraadpleegde literatuur

De Smet, W.M.A. (1974). Inventaris van de walvisachtigen (Cetacea) van de Vlaamse kust en de Schelde. Bull.K.Belg.Inst.Nat.Wet., Biol., (50) nr.1.

- De Smet, W.M.A. (1985). Een vondst van een dolfijn (*Delphinus delphis*), aan de Vlaamse kust. *Marswin* 6 (3); pp. 89-97.
- Evans, P.G.H. (1987). *The natural history of whales and dolphins*. Academic Press; Harcourt Brace & Company Publ.
- Peet, G.; Nijkamp, H.; Nelissen P-H.; Maas F-J. (1992). *Bruinvissen, dolfijnen en walvissen van de Noordzee*. Uitgeverij M&P, Weert.
- Tinker, S.W. (1988). *Whales of the World*. Bess Press Inc., Honolulu, Hawaii.
- Van Gompel, J. (1991). *Cetacea aan de Belgische kust, 1975 - 1989*. *Lutra* 34: 27-35.

BMM
3° & 23° Linieregimentsplein
8400 Oostende

Grote lege zeeschelp
aan de kom van mijn mond
je hoort me vertellen
boven het ruisen der branding,
ik spreek je in zeewier
in gebroken wit schuim
in oranje sterren,
mijn handen maken een
zon uit papier
een nieuwe wereld
een verhaal in kleuren.

Jij blijft mij naruisen
grote holle zeeschelp;
op het strand van haar hart
zul je mijn liedjes vertalen,
zij zal altijd altijd luisteren
naar het zachte oe-oe van je zeestem.

Marc Braet (Nieuwpoort, 1925)

Uit : liefde mijn huis - 1958
Antwerpen : De nieuwe tijd, 1958